

รูปแบบประดิษฐ์ท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ The invention of Thai Massage Postures Cultural Heritage National

กิงแก้ว แจ้งสวัสดิ์^{1*}, ศุภะลักษณ์ พักคำ¹, ธัญญา พรหมศรี¹ และนงนุช บุญแจ้ง¹
Kingkaew Jangswad^{1*}, Supaluk Fukkom¹, Thanya Promsorn¹ and Nongnuch Boonjang¹

¹วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตสมุทรสงคราม

¹College of Allied Health Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University, Samut Songkram Campus

*Corresponding author E-mail: Kingkaew.ja@ssru.ac.th

Received: May 11, 2023; Revised: December 26, 2023; Accepted: December 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อได้รูปแบบท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครผู้มารับบริการสุขภาพอโรคยาธรรมกวี วัดราชาธิวาส ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบประดิษฐ์ท่านวดมีรูปแบบทั้งหมด จำนวน 8 หมวด 30 และหลังผู้เข้ารับบริการรูปแบบนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับคะแนน 4.11 ซึ่งการนวดไทยมีจุดแข็ง โดยทบทวนหลักวิชาการ มีความจำเป็นต้องรู้หลักทฤษฎีเส้นประธานสิบ และกายวิภาคศาสตร์สรีระร่างกายสำคัญที่สุด จุดตำแหน่งรูปแบบท่าที่เหมาะสม ความอ่อนนุ่ม นุ่มนวล ละมุนละม่อม ละเอียดยืดหยุ่น มีความปราณีตในการนวดที่ใส่ใจเป็นการสัมผัสที่รับรู้ได้ทั้งลีลาท่าทางการนวด ร่วมกับสายตาการบริการด้วยใจ ระยะเวลาให้บริการ จุดอ่อนหากไม่มีความรู้จะเกิดอันตรายได้ วิธีการนวดขั้นตอนของลายละเอียดรูปแบบการให้บริการเป็นขั้นตอนหัวใจสำคัญเป็นเอกลักษณ์ของไทย

คำสำคัญ: นวดไทย, สุขภาพ, การบริการ

Abstract

This research has the objectives 1) to obtain a model of Thai massage postures, cultural heritage, national health. 2) to study satisfaction with using a model of Thai massage postures, cultural heritage, national health. The sample group was volunteers who came to receive health services at Arokaya Thammakawee Health Center, Rajathiwat Temple between January and March by specific random sampling. The tool used in the research was a questionnaire. Statistical data were analyzed using ready-made computer programs to find the mean and standard deviation. The results of the study found that There are a total of 8 types of massage poses in 30 categories and after the service recipient, Thai massage style, cultural heritage, national health. Have the highest satisfaction It is at the 4.11 rating level, where Thai massage has strong points. By reviewing academic principles It is necessary to know the ten principal lines theory. and anatomy of the body is the most important Points, positions, appropriate postures, delicacy, softness, gentleness, delicateness, with meticulous care in the massage that is attentive to the touch that can be felt both in the style of the massage. Together with the eyes and the service with the heart Service

period Weaknesses: If there is no knowledge, it can be dangerous. The methods of massaging, the steps in detail, and the form of service are the key steps that are unique to Thailand.

Keywords: Thai Massage, Health, Service

บทนำ

นวดแผนไทย หรือ หัตถเวชกรรมไทยนับเป็นส่วนหนึ่งของศาสตร์การแพทย์แผนไทย ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาทั้งในเรื่องของการดูแลสุขภาพและบำบัดรักษาโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันการแพทย์แผนไทยเป็นที่สนใจของประชาชนทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติเป็นอันมาก จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแสความนิยมด้านการนวดไทย นอกจากจะแพร่หลายในคนไทยด้วยกันเองแล้วยังแพร่หลายไปยังทั่วโลกอีกด้วย เนื่องจากการนวดแผนไทยได้เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางทำให้มีผู้ต้องการประกอบกิจการด้านนี้มากขึ้น มีสถานประกอบการและผู้ให้บริการมากขึ้นด้วย ผู้ให้บริการบางราย เป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ในขณะที่บางรายเป็นเพียงผู้แอบอ้าง การดำเนินการด้านการสอนยังเป็นไปแบบไร้ทิศทางและมีได้มีแบบแผนอย่างเดียวกัน อีกทั้งยังมีการให้บริการแอบแฝงอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการนวดไทย จึงทำให้การนวดแผนไทยในภาพรวมถูกมองไปในแง่ลบทั้งระบบ ด้วยเหตุนี้หน่วยงานราชการหลาย ๆ หน่วยงาน จึงได้มีการฝึกอบรมวิชาชีพนวดแผนไทยมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างคุณภาพ สร้างมาตรฐานฝีมือแรงงานการนวดไทยให้เป็นแพทย์แผนไทยที่ถูกต้อง ทั้งนี้ เพราะการนวดไทยที่นวดโดยผู้ที่ไม่มีความชำนาญนั้นจะส่งผลเสียต่อผู้รับบริการนวดไทยหากนวดผิดวิธี เช่น ตำแหน่งที่กด น้ำหนักมือท่าทางของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ในการกดจุดกล้ามเนื้อตรงที่มีเส้นหลอดเลือดแดงใหญ่นานเกิน 45 วินาทีอาจเกิดอันตรายแก่ชีวิตได้

จากความสำคัญของการนวดไทยที่มีคุณค่ายิ่ง มาแต่บรรพบุรุษ ดูแลคนไทยทุกระดับ ตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงชาวบ้านมาอย่างช้านาน และมีเอกลักษณ์อย่างชัดเจน มีวิธีขั้นตอนการนวด โดยการใช้ นิ้วหัวแม่มือ อุ้งมือ ฝ่ามือ ไหล่เส้น ไปตามแนวเส้นประธานสิบ ต่อมาสถานบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพขยายตัวอย่างรวดเร็วแต่ยังไม่มีระบบควบคุมคุณภาพ (ไม่จำเป็นต้องมีผู้ประกอบโรคศิลปะควบคุมดูแลคุณภาพ) จึงปรากฏว่ามีสถานบริการสามารถเปิดให้บริการจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นภาคเอกชนที่เปิดบริการนวดในธุรกิจในห้องแถว ในโรงแรมโดยใช้ชื่อการนวดเพื่อเสริมสวย นวดเพื่อสุขภาพหรือสปาเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้สถานบริการจำนวนหนึ่งมีการให้บริการทางเพศแอบแฝงอยู่ด้วย ทำให้เกิดการเสื่อมเสียต่อวิชาชีพการนวดไทยอย่างมากในปัจจุบัน ในขณะที่การนวดไทยในตลาดต่างประเทศขยายตัว นิยมสปาไทยแต่ยังไม่มีหน่วยงานสนับสนุนการนวดไทยในต่างประเทศที่ชัดเจน ถึงแม้สปาไทย การนวดไทยจะได้รับความนิยมในต่างประเทศ แต่ภาพลักษณ์การนวดไทยหรือ Thai massage ในสายตาของต่างประเทศยังถูกมองในแง่ลบ โดยมองว่ามีบริการทางเพศแอบแฝง ปัจจุบันแนวโน้มของผู้บริโภคของต่างประเทศต้องการมากที่สุด คือ ความมั่นใจว่าสถานบริการ การบริการ บุคลากรและผลิตภัณฑ์มีการรับรองมาตรฐาน การบริการครบวงจร มีการบริการและใช้ผลิตภัณฑ์แบบไทยแท้อย่างมีอัตลักษณ์ รวมทั้งปราศจากการบริการทางเพศแอบแฝง

ดังนั้นจากปัญหาและความเป็นจริงที่พัฒนารูปแบบประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ แท้จริงแล้วมีอัตลักษณ์ไทยแท้ที่ทรงคุณค่ายิ่ง ผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการนวดไทยที่มีอัตลักษณ์ของไทยแท้ขึ้นมา และนำมาปรับใช้ให้เกิดการยอมรับเพื่อแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ในเชิงลบของการนวดไทย เพื่อที่จะนำความมีคุณค่า ความมีอัตลักษณ์อย่างแท้จริงของการนวดไทย โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชาติไทยรองรับการพัฒนาการนวดไทยให้ก้าวไกลสู่สากลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อได้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยและพัฒนาแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อได้รูปแบบที่นำวัฒนธรรมของชาติ และศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบที่นำวัฒนธรรมของชาติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติรูปแบบการนวดแบบเชลยศักดิ์และราชสำนัก

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สถานการณ์การนวดที่ปฏิบัติต่อผู้ป่วยเปรียบเทียบกับทฤษฎีและหลักการทางวิชาการนวด

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ ศึกษาแนวทางหลักการและวิธีการ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติและสรุปผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ จากอาสาสมัครจำนวน 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1 กลุ่มที่มีอาการปวดเมื่อยจากการทำงาน และต้องการพักผ่อน เข้ารับบริการเพื่อผ่อนคลายเท่านั้น กลุ่มเก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างในสุสานโรคนครินทร์ แขวงวิเศษ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม เป็นจำนวน 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกต(ให้ทำแบบสังเกตหรือแนวทางสังเกตในผู้ป่วยที่มารับบริการ)
2. แนวทางสัมภาษณ์(ให้ทำแนวทางการสัมภาษณ์ผู้ป่วย)
3. ทักษะรูปแบบนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมของชาติหมวดที่ 1 - 8 ที่ศึกษาแนวทาง หลักการ และวิธีการ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการรูปแบบการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
 - แบบสอบถามประเด็น ความพึงพอใจ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ
 - ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนเตรียมการ ประกอบด้วย
 - 1.1 ติดต่อประสานงานกับสุสานโรคนครินทร์ แขวงวิเศษ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10310 เพื่อขออนุญาตใช้สถานที่ ตลอดจนถึงการใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ
 - 1.2 ประเด็นด้านความพึงพอใจในแบบสอบถามมีดังนี้
 - 1.2.1 ความพึงพอใจรูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ
 - 1.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ จากอาสาสมัครจำนวน 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1 กลุ่มที่มีอาการปวดเมื่อยจากการทำงาน และต้องการพักผ่อน กลุ่ม เก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างในสุสานโรคนครินทร์ แขวงวิเศษ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม เป็นจำนวน 3 เดือน หลังจากนั้นประเมินผลการใช้ รูปแบบประติมากรรมที่นำวัฒนธรรมของชาติ ตามประเด็น
 - 1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.4.1 แบบประเมิน รูปแบบประติสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาแนวทาง หลักการและวิธีการ รูปแบบประติสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านแบ่งจำนวน 8 หมวดการวัด
- 2) แบบสอบถามประเด็น ความพึงพอใจ รูปแบบประติสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ รูปแบบประติสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ
- 3) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามตกอยู่ในช่วงพฤติกรรมใดก็แสดงว่า ลักษณะการปฏิบัติตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970, 190) 3 ลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.68 - 5.00 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับสูง
 ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.67 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยรูปแบบวัฒนธรรมสุขภาพของชาติไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ณ สุศาลาอโรคยารธรรมภิบาล ถนนสามเสน ซอยสามเสน 9 แขวงจันทริก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - 4 ผลการวิจัยนี้ วัตถุประสงค์ เพื่อได้รูปแบบวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ และศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ผลการวิจัยพบว่า มีรูปแบบทั้งหมด จำนวน 8 หมวด 30 ท่า ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ ท่าที่ 1 ไหว้ครูและขอขมาผู้รับบริการวัด, หมวดที่ 1 การนวดฝ่าเท้าและข้อเท้า ท่าที่ 2 - 3, หมวดที่ 2 การนวดขาท่อนล่าง ท่าที่ 4 - 5, หมวดที่ 3 การนวดขาท่อนบน ท่าที่ 6 - 7, หมวดที่ 4 การนวดแขนและมือ ท่าที่ 8 - 12, หมวดที่ 5 การวดก้นและสะโพก ท่าที่ 13 - 15, หมวดที่ 6 การนวดเอวและหลัง ท่าที่ 16 - 20, หมวดที่ 7 การนวดสะบักและแขน ท่าที่ 21 - 25, หมวดที่ 8 การนวดหลังและบ่า ท่าที่ 26 - 29, ท่าที่ 30 ผู้นวดยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณผู้รับบริการวัด

และศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.00 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 93.00 อาชีพเจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ ร้อยละ 56.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 20,000 ร้อยละ 83.00 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 90.00 มีวัตถุประสงค์ที่ทำมาใช้ในการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติในครั้งนี้เพื่อทดลองด้านเพื่อผ่อนคลาย ร้อยละ 73.00 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปแบบสอบถามผู้เข้ารับบริการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ณ สุศาลาอโรคยารธรรมภิบาล

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	10	33.00
- หญิง	20	67.00
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
- อนุปริญญา	2	7.00
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	28	93.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. อาชีพ		
- เจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ	17	56.00
- พนักงานบริษัทเอกชน	11	36.00
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	7.00
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- 415,000 - 20,000	25	83.00
- 20,001 บาทหรือสูงกว่า	5	17.00
5. สถานภาพ		
- โสด	27	90.00
- สมรสอยู่ด้วยกัน	2	7.00
- หม้าย/หย่า/แยก	1	3.00
6. วัตถุประสงค์ที่ทำนมาใช้บริการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ในครั้งนี้		
- เพื่อผ่อนคลาย	22	73.00
- เพื่อรักษา	8	27.00
รวม	30	100.00

ผลของความพึงพอใจหลังผู้เข้ารับรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ สุขศาลา อโรคยารธรรมกวี แบบสอบถามความพึงพอใจบริการรูปแบบประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.11 จัดลำดับคะแนนความพึงพอใจสูง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลของคะแนนระดับแบบสอบถามความพึงพอใจหลังผู้เข้ารับบริการรูปแบบ ประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติสุขศาลาอโรคยารธรรมกวี วัดราชาธิวาส

ความพึงพอใจต่อการให้บริการรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ สุขศาลาอโรคยารธรรมกวี วัดราชาธิวาส	$\bar{x}$	S.D.	ผลวิเคราะห์
1 ทำนวดที่ 1 ไหว้ครูและขอขมาผู้รับบริการนวด	4.63	0.49	สูง
2 หมวดที่ 1 การนวดฝ่าเท้าและข้อเท้า	4.37	0.72	สูง
3 หมวดที่ 2 การนวดขาท่อนล่าง	4.00	0.79	สูง
4 หมวดที่ 3 การนวดขาท่อนบน	4.23	0.73	สูง
5 หมวดที่ 4 การนวดแขนและมือ	3.93	1.01	สูง
6 หมวดที่ 5 การวดก้นและสะโพก	3.93	0.83	สูง
7 หมวดที่ 6 การนวดเอวและหลัง	4.07	0.69	สูง
8 หมวดที่ 7 การนวดสะบักและแขน	3.77	0.68	สูง
9 หมวดที่ 8 การนวดหลังและบ่า	4.07	0.69	สูง
10 ทำที่ 30 ผู้นวดยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณผู้รับบริการนวด	4.07	0.69	สูง
ค่าเฉลี่ย	4.11	2.00	สูง

อภิปรายผล

จากการวิจัยรูปแบบนวดไทยรูปแบบประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ มีรูปแบบทั้งหมด จำนวน 8 หมวด 30 ท่า ซึ่งมีความสอดคล้องกับพลแก้ว วัชรชัยสุรพล และอัญญา ดุจจานุทัศน์ (2563).

การพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเชียงใหม่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน กระบวนการในการพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยมี 3 ระยะ คือ 1) การวางแผน เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาพร้อมกันหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบบริการนวดไทย 2) การปฏิบัติเป็นขั้นตอน ของการพัฒนารูปแบบบริการนวดไทย และ 3) การประเมินผลการนำรูปแบบบริการนวดไทยไปใช้ในสถานประกอบการเพื่อ สุขภาพจำนวน 20 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบประเมินของสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการนำรูปแบบไปใช้ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบบริการนวดไทยในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) การปฏิบัติด้านบุคลิกภาพ ภาพลักษณ์และจรรยาบรรณที่ดีของผู้ให้บริการ 2) การปฏิบัติด้านการนวดที่ดี และ 3) การปฏิบัติด้านการบริการที่ดีโดยกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาการบริการนวดไทยในสถานประกอบการคือ วิธีการสอนงาน จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการนำรูปแบบไปใช้พบว่า สถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ย ด้านการให้บริการนวดไทยโดยภาพรวมเพิ่มขึ้นจากก่อนนำรูปแบบไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ดังนั้น จึงควรมี การเผยแพร่รูปแบบบริการนวดไทยอย่างกว้างขวางเพื่อให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีความรู้ทักษะ และสามารถประเมิน การให้บริการของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการให้บริการนวดไทยต่อไป

ความพึงพอใจหลังผู้เข้ารับรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ สุขศาลาโรคยาธรรมกวี มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับคะแนน 4.11 ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ลิ้นจี่ โพขารี (2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้บริการนวดแผนไทยในเขตเทศบาลเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการนวดแผนไทย ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการที่มาใช้บริการ ในสถานประกอบการนวดแผนไทยในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 400 คน และใช้ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการนวดแผนไทยมีความพึงพอใจ ต่อคุณภาพการให้การบริการนวดแผนไทย ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ผู้ใช้บริการนวดแผนไทย ที่มีอายุสถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้การบริการนวดแผนไทยโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป

1. เนื่องจากเป็นนโยบายของระดับชาติ จึงทำการศึกษาขนาดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ เพื่อตอบสนองโจทย์ความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ความเป็นไทย
2. รูปแบบประติมากรรมทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแบ่งจำนวน 8 หมวด จำนวน 30 ท่า และหลังผู้เข้ารับรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติมีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับคะแนน 4.11 ซึ่งการนวดไทยมีจุดแข็ง โดยทบทวนหลักวิชาการ มีความจำเป็นต้องรู้หลักทฤษฎีเส้นประธานสิบ และกายวิภาคศาสตร์สร้างร่างกายที่สำคัญที่สุด จุดตำแหน่งรูปแบบท่าที่เหมาะสม ความอ่อนช้อย นุ่มนวล ละมุนละม่อม ละเอียดอ่อน มีความปราณีตในการนวดที่ใส่ใจเป็นการสัมผัสที่รับรู้ได้ทั้งลีลาท่าทางการนวด ร่วมกับสายตาการบริการด้วยใจ ระยะเวลาให้บริการ จุดอ่อนหากไม่มีความรู้จะเกิดอันตรายได้ วิธีการนวดขั้นตอนของลายละเอียดรูปแบบการให้บริการเป็นขั้นตอนหัวใจสำคัญเป็นเอกลักษณ์ของไทย

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนในการดูแลสุขภาพ ตอบสนองความต้องการของประชากร ความรู้ด้านการตลาดฝีมือแรงงานนวดไทย ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ เกิดธุรกิจชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัย รูปแบบประติสฐ์ท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ณ สุขศาลาโรคยาธรรมกวี วัดราชาธิวาส อธิการบดีมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ผู้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยงบประมาณรายได้ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการศึกษา วิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- พลแก้ว วัชรชัยสุรพล และอัญญา ดุจจานุทัศน์. (2563). การพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยในสถาน ประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ*, 16(1), 33-43.
- ลินจง โพชารี. (2560). วิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้บริการนวดแผนไทยในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 131-141.
- Best, J. W. (1970). *Research in education*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.